

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese:
Joi'a si Dumineca.

Pretulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tiera estorne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmonda 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 23.

Joi, 1 Aprilu 20 Martiu

1880.

Cu 1 Aprile st. v. 1880 se incepe unu nou
abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fôiei
nôstre, alu caroru abonamentu a espiratu cu 31
Martiu st. v. 1880, se binevoiesca a si'lu rei-
noi *de cu vreme*, pentru cá diariulu se li se
pôta tramite regulatu. De la 1 Aprile st. v.
incolo diariulu se va tramite numai acelu
domni, cari au binevoitu a-si renoi abonamen-
tulu.

Domnii noi abonanti sunt cu deosebire rogati
a ne tramite adresele d-loru *esactu*, aratandu si
post'a cea mai aprôpe de loculu, unde locuiescu.

Pretiu abonamentului la „Gazet'a Tran-
silvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siese luni
4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl.
50 cr., pe siese luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni
2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tiera esterne: pe trei luni
7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Banii de prenumeratiune sunt a se tramite
(mai usioru prin assignatiuni postale) la Re-
dactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“
in Brasiovu.

Se ne constatamu dreptulu electoralu!

Brasiovu 15 Martiu v. 1880.

Înainte de a intrá in discussiunea vitalei ces-
se in numerulu penultimu alu fôiei nôstre
de implinimu o datoria ce ne-o dictéza

tratatu la mai multe ocasiuni cátu de
asupra pentru noi Romani din Transilvani'a
legea electorala. Déca voiesci se judeci gradulu
de libertate de care se bucura unu poporu intr'unu
statu constitutiunalu intréba 'lu ce dreptu electo-
ralu are, cáci pe acestu dreptu se baséza tóte cele-
alte drepturi. Acést'a aksioma de statu moderna
aplicandu-o la poporul transilvanu trebuie se ajun-
gemu la resultatulu, cá Romani transilvani, doue
din trei parti ale poporatiunei tiei, sunt cá si
eschisi dela dreptulu electoralu, prin urmare liber-
tatea de care se bucura sub parintesculu guvern
ungurescu este = zero.

E unu faptu incontestabilu, cá in tóta monar-
chi'a austro-ungara numai Romani din Transilva-
ni'a se afla intr'o stare esceptionala cu privire la
dreptulu electoralu. In Transilvani'a se alege si
astadi totu dupa sistemulu din veaculu trecut,
candu Romani erau eschisi dela tóte drepturile,
pe cari le secuestrasera Ungurii, Secuii si Sasii
privilegiati de unde vine, cá, pre candu cei din
urma, minoritatea, exercéza si astadi acestu dreptu
in mesura destulu de estinsa, Romani sunt des-
polti de elu mai cu deseversire.

Pentru cá cineva se fia alegétoriu in Transil-
vani'a se cere cá se platésca o contributiune mai
indoitu de mare cá in Ungari'a. Censulu in Tran-
silvani'a e de 8 fl. 40 cr. contributiune directa, pe
caudu in Ungari'a e numai de 5 fl. Acést'a ajunge
spre a ilustra deosebit'a atentiune cu care este trac-
tatu poporul transilvanu.

De astadata scopulu nostru nu e de a face o
critica a legi electorala, care la cei mai multi le
este fôrte bine cunoscuta, ci voimu numai a con-
statá cá dupa convictiunea generala pe bas'a acestei
legi Romani transilvani nu au nici o libertate de
actiune.

Maghiarii si-au ajunsu scopulu pentru care au
adusu acea lege. Situatiunea fortiaata ce ne-au
creat'o inse nicidecum se nu ne descurageze.

Trebuie se luptamu in unire si cu energia spre a
iesi diu ea.

De aceea déca si suntemu mai pretutindenii in
minoritate, déca si scimu, cá eserciarea dreptului
nostru electoralu este sub impregiurările actuale
ilusoria, avemu totusi datori'a cá, cei ce posedemu
acestu dreptu si dupa legea asupritóre de astadi,
se ne interesamu de elu si se ni'lu constatamu, cáci
numai asia potemu continuá cu succesu lupt'a legala
pentru recastigarea drepturiloru nôstre

Nu mai trebuie se-o spunemu cá interesulu nos-
tru este cá se avemu cátu mai multi alegétori,
cáci acesti'a voru fi in prim'a linea chiamati a
representá caus'a poporului nostru asupritu. Atátu
particularii cátu si comitetele electorale din tóte
partile sunt datóre prin urmare a veghiá cá toti
se fia inserisi in listele electorale.

Dupa lege, cei ce voiescu se fia inserisi in lis-
tele electorale ale anului curentu 1880 presupu-
nendu, cá intrunescu tóte condiitiunile, trebuie, cá
pêna la 15 Aprile stilu nou 1880 se fia solvitu
contributiunea pe anulu trecut 1879 pêna la unu
cruceu. Déca au impliuitu condiitiunea acést'a
au dreptu a pretinde, cá se nu fia lasati afara din
liste. Pe bas'a listeloru electorale din anulu cu-
rentu se voru face alegerile dietale la 1881.

Dreptulu de alegere dietalu dá dreptu si la
alegerile din municipie, la universitatea sasésca s. a.
De aceea repetimu: Se ne constatamu fara ama-
nare dreptulu de alegere!

Cronic'a evenimenteloru politice.

Un'a din multele probleme grava cu cari are
se se ocupe guvernulu unguurescu si cari 'i rapescu
atátu de multu timpulu, incátu nu se mai pôte
gandi la serman'a Transilvania si la poporatiunea
ei romana, este cestiunea p a c t u l u i f i n a n -
c i a r i u u n g a r o - c r o a t i c u . Deputatiu-
nile regnicolare, cari se ocupa de unu timpu fôrte
indelungatu cu resolvarea acestei cestiuni, o pa-
tiescu cá si comisiunile greco-tarcescu, cari si-au
fostu pusu de scopu regularea fruntarieloru gree,
adeca nu potu ajunge la nici unu resultat. Croatii
voru se profite de situatiune si se dobendésca con-
cessiuni cátu mai mari. Si au si dreptu Croatii
se pretinda dela dlu Tisza cátu de multu, cáci dóra
ei au fostu, cari cu voturile lor l'au scapatu de
atatea ori de perire.

Vediendu, cátu de greu merge cu nou'a impa-
care ungaro-croata, guvernulu unguurescu a fostu
resturnatu pe banulu Mazuranici si a numitu in
loculu lui pe comitele Peiacevici, care se
se fia oferitu a mediuloci incheierea pactului spre
multiamirea d-lui Tisza. Omulu dice inse multe
si puçine le pôte implini. Asia i s'a intemplatu
si noului banu. Croatii ceru concessiuni insemnate
in cestiunea fonduriloru scolastice si a venituriloru
granitariesci. Comitetele Peiacevici a dusu sciri fôrte
neplacute dlu Tisza la Budapesta, Croatii ilu a-
menintia cu aceea, cá voru votá pe viitoriu cu o-
positiunea. Ce folosescu tóte angagementele, ce
le-a tuatu noulu siefu alu guvernului croatu, déca
Croatii sunt asia de incapatiati. Partid'a lui se
vede, cá nu e prea mare. In septeman'a acést'a se
astépta reintórcerea banului Peiacevici la Agram si
atunci se voru tiené acolo conferintie cu capii dife-
riteloru partide spre a stabili definitivu propositi-
unile croate. Déca aceste propositiuni voru placé
d-lui Tisza, atunci va remané comitele Peiacevici
la postulu seu, déca nu, va trebui se repasiésca.
Croatii inse potu dejucá tóte planurile guvernului
ungurescu prin aceea, cá voru remané constanti in
pretensiunile lor. Chiaru si atunci, candu deputatiunile
regnicolare s'ar' intielege intre sine, mai remane
inca diet'a croata, care trebuie se 'si dè consentie-
mentulu!

Diuarulu „L'Independance Belge“,
vorbindu despre distins'a primire ce a avut'o la
Berlinu ministrulu Bratiánu si despre sco-
pulu caletoriei lui dice intre altele: „Cu tóte a-
cestea, ni se asigura din Berlinu, cá nu e vorba
despre incheierea unei aliantie a priori între Roma-
ni'a cu Germani'a séu cu Austri'a. Inse Romani'a
este impinsa, prin situatiunea s'a geografica si
prin gruparea puteriloru in Europ'a, se cultive de
preferintia relatiuni bune cu cele doue tiera, ceea
ce va si face. Dér' de aci pêna la o aliantie for-
mala este o distantia óre care, pe care numai fan-
tasi'a nuvelistiloru este in stare de a o trece cu
usiurintia.“

„Cátu despre afacerea Arab-Tabiei, se
pare a fia esactu, cá a fostu vorb'a de cátuva timpu
in intrevorbiri confidentiale, despre unu traseu de
frontiera diferitu de celu aiu comisiunei de delimi-
tatiune si care ar' avé de efectu de a neutralisá
fortarétu Arab-Tabiei, data Romani'e. Dér' a-
sertiunea unoru diare vienescu, dupa care acést'a
propunere ar' fia deja decisa in favóre Rusiei si
contra Romani'e, este celu puçinu prematura. Este
adeveratu numai, cá la Bucuresci lumea este pre-
ocupata in acést'a privintia si din acestu motivu
guvernulu romanu a invocatu inaintea puteriloru,
in virtutea caruia comisiunea de delimitare a fostu
numita si a trasu frontier'a, conformu dorintieloru
si intereseloru Romani'e.“

Foile oficiale din Petersburg si Ber-
lin emuléza un'a cu alt'a in publicarea de do-
vedi de amicitia, ce si le dau de unu timpu incóce
cu ostentatiune potentatii mariloru poteri nordice,
unchiulu si nepotulu. Unchiulu, imperatulu Wil-
helm, a felicitatu mai antaiu pe nepotulu, impera-
tulu Alesandru, cu ocasiunea iubileului seu, scri-
sóra acést'a s'a publicatu in Monit. din Petersburg
si ne este cunoscuta. Mai tardiu ia scrisu o epis-
tola privata, care nu s'a publicatu. Acumu publica
Monitoriulu din Berlin, „Reichsanzeiger“ tele-
gramele ce s'au schimbatu cu ocasiunea dilei
nascerei imperatului Wilhelm între acést'a si impe-
ratulu Alesandru.

In dimineati'a dilei de 22 Martiu a gratulatu
nepotulu dela Petersburg unchiului la diu'a
nascerei a 83-a dicédu între altele: „Contezu
mai multu, cá ori candu, pe amicitia Vóstra ve-
chia si constanta, precumu poteti Voi se
contati pe a mea pentru sustienerea si consolida-
rea buneloru raporturi între cele doue natiuni ale
nôstre, cari sunt de acordu cu interesele loru co-
mune“. La telegram'a acést'a a respunsu Unchiulu
dela Berlinu: „Sentiemintele si dorintie,
ce mi le esprimati in numele Vostru si alu
imperatesei, mi sunt o nóua dovada a vechiei Vós-
tre amicitie, care e atátu de necessaria pentru fer-
cirea celoru doue natiuni ale nôstre cátu si pentru
mantienerea pacy europene“ s. a.

La acést'a telegrama imper. Wilhelm a
mai adasu un'a, prin care multiamescé Tiarului
cu cuvinte si mai calduróse pentru t o a s t u l u
oficialu, ce l'a tienutu cu ocasiunea serbarei dilei
nascerei sale. Manifestarile aceste reciproce dove-
désce, cá cei doi monarhi isi dau tóta silintia de
a restabili earasi pe deplinu relatiunile vechi ami-
cabile între statele lor, cari au fostu sdruncinate
incatuva prin demersurile ultime ale lui Bismarck.
Déca Bismarck se pôte intielege cu Pap'a dela
Rom'a, de ce se nu se pôta impacá inca si cu
ómenii Papei dela Petersburg, cáci in cele din
urma nici elu nu e alt'a de cátu primul ministru
alu Papei dela Berlinu. Astfelu istoria timpiloru
viitori ar' avé se inregistreze aliantia celoru trei
Papi, a celui romano-catolicu, ortodocsu-orientalu
si protestanticu cu scopu de a suprimá socialismulu
si nihilismulu, numai de nu ar' suferi prin reac-
tiunea acést'a prea multu adoverat'a causa a li-
bertatii.

„Deutsche Ztg.“ comunica, că imperatul A u s t r i e i s'ar' fi hotăritu a caletorila tōmna in Galiti'a si a asistă in Lemberg la deschiderea nouei cladiri a dietei galitiane. Imperatul a impartasitu intentiunea s'a mai multor magnati poloni. In urm'a acest'a cercurile aristocratice din Lemberg se gandescu seriosu a face preparative pentru o primire stralucita a domnitoriului.

Banc'a nationala a Romaniei.

Positiunea politica a Romaniei fiindu acuma bine definita, chiamarea omenilor sei de statu este de aci inainte se ingrigesca a-i crea o positiune sigura si pe terenulu economicu si industrialu. Desvoltarea agriculturii, a comerçului si a industriei interne, trebuie se formeze de aci inainte unu puntu de capetenia in program'a ori-carui partidu politicu seriosu, deorace numai in chipulu acest'a pōte ajunge intregu poporul romanu la o buna stare, conditiune neapărata pentru că statulu se mērga bine si se prospereze. Suntemu fōrte fericiti, că potemu inregistra unu inceputu facutu in asta directiune. Camer'a deputatorulu a votatu in fine legea pentru intemeierea unei banci nationale, fundamentulu creditulu publicu, creditu necesariu pentru inlesnirea si multiplicarea transactiunilor comerciali si industriali. Dispositiunile principali ale acestei legi sunt:

Banc'a se fundeza cu unu capitalu de 30 de milioane de franci emissibilu de 60,000 de actiuni la purtatoriu in valōre nominala de 500 franci. Din acestu capitalu statulu acoperu a treia parte, celelalte 20 de milioane se acoperu prin subscripitiuni publice. Patru actiuni dau dreptulu la unu votu in adunarile generale ale bancii, mai multu de 10 voturi nu pōte se capete niminea, ori care ar' fi numerulu actiunilor ce possede. Banc'a are dreptulu esclusiv (art. 1) de a emite bilete de banca la purtatoriu; sum'a biletelor in circulatiune va fi reprezentata prin valori lesne de realizatu. Banc'a va trebuī sa aiba unu numeraru metalicu de o treime din sum'a biletelor emise (art. 12). Biletele voru fi platite la prezentare in aur sau in argintu. Guvernulu este datoriu a-le primi la tōte cassele statului, precum si la cassele altor stabilimente dependente de guvern (art. 14). Bancii nu-i este permis sa aiba proprietati imobiliabile, de cātu pe acelea de cari are trebuītia pentru serviciile sale (art. 10). Operatiunile bancii sunt prescrise prin art. 9. Ele constau in a discomptă seu cumpera politie, bilete la ordine seu alte efecte, avendu de obiectu operatiuni de comerçiu si bonuri de tesauru in marginile prescrise de statute; a face comerçulu metaleloru de aur si de argintu: a-se insarcina cu incassarea efectelor, ce-i voru fi incredintate de particulari seu de diferite stabilimente; a face avansuri de fonduri pe bucati seu pe monete de aur ori de argintu; a primi sum'a in contu-curentu si in depositu, titluri, metale pretioase si monete de aur si de argintu si in fine a face avansuri in contu-curentu seu a face avansuri pe termene scurte pe depozite de efecte publice nationale, scrisuri fonciare seu alte valori garantate de statu in marginile si conditiunile ce le va fixa dupa impregiurari administratiune in uire cu consiliulu censoriloru sub aprobatiunea ministrului de finance.

Banc'a se va administra de unu guvernatoru si de 6 directori, cari formeza consiliulu de administratiune alu bancii (art. 17). Ea va fi priveghiata de 7 censori (art. 18). Consiliulu de administratiune cu cei 7 censori formeza consiliulu generalu alu bancii (art. 10). Banc'a va mai avē unu comitetu de scomptu numitu de consiliulu generalu (art. 20). Guvernatorulu bancii va fi romanu; elu va fi numitu de guvern pe terminu de 5 ani; elu nu pōte face parte din nici unulu din corpurile legiuitōrie si nici nu se pōte ocupă cu vre-o ramura de comerçiu. Guvernatorulu inainte de a intră in functiune trebuie se probeze, că posedu 40 de actiuni. (art. 21). Directorii si censorii inca trebuie se fia romani. Patru directori si 4 censori sunt numiti de actionari; ēra 2 directori si 3 censori sunt numiti de guvern (art. 22.) Directorii voru trebuī se justifice posesiunea de 20 de actiuni, ēr' censorii de 10. (art. 23). Statutele bancii le va face guvernulu dupa principiile legeri de façia si ele voru fi supuse sanctiunei domnesci (art. 29.) Aceste statute potu fi modificate numai dupa propunerea adunarei generale si incuviintiarea guvernului. . .

Aceste sunt dispositiunile de capetenia a-le legeri, prin care se da nascerea celui mai impor-

tantu institutu de creditu romanu. Pentru că acestu stabilimentu se pōta prosperă, trebuie, că capitalulu moralu alu celoru ce voru fi chiamati alu administră se fia onestitatea personificata. Ne place a crede, că nu-i va fi greu guvernului romanu de a afla pe omēni, ce-i sunt de lipsa pentru ducearea la bunu scopu a grelei intreprinderi. Guvernulu actualu alu Romaniei odata pe acestu drumu nu trebuie se se oprēscă, decātu, candu va fi facutu totu, ce astēpta cu dreptu cuventu dela densulu asigurarea interesselor bine intielese ale tuturor romaniloru. Credemu, că in curēndu va urmā legea pentru intemeierea bancii de creditu agricolu; legea pentru explotatiunea paduriloru, a minelor si. a. Incredere mai multa in forçiele proprii si tōte voru fi cu putintia! —

Franci'a si Jesuitii.

In ciudate timpuri mai traimu. Nu trece māt nici o di, că se nu se intemple cāte ceva, ce se vina a isbi in façi'a logice, ce pretindemu, că existe in inlantuirea evenimentelor. Ce spectaculu mai surprindetoriu, decātu acela, ce ni-lu presenta luminatulu occidentu alu betranei Europe! Pre candu ia doct'a Germania se intempla unu feliu de „peccavi“ inaintea Vaticanului: pe atunci in Franci'a incepe intre Iesuiti si guvernulu republicanu, o lupta corpu la corpu, alu careia finitu nu-lu potemu prevedē! Asta lupta intreprinsa in alte conditiuni in Franci'a, decātu in Germani'a, e de-o insemnate generala. Este vorba de famosulu § 7 din legea asupra invetiamentulu superioru, a d-lui Jules Ferry, care a fostu respinsu in senatu cu ajutorulu catorva republicani mai hybridi din centrulu stangu dusi — cumu se dice, pe ghiatia de intrigile monarchistoru. Acestu § interdicea congregatiuniloru monastice neautorizate dreptulu de a invetiă, si prin urmare dreptulu de a tienē institute de invetiamentu; elu tientea a lovi pe iesuiti, punendu-i in imposibilitate de a mai avē institute, unde se invetiă, la adopostu de ori ce controla o mare parte a tinerimii dupa nisce principii, cu totul opute principiloru, pe cari este basata societatea moderna — efluesu alu nemuritoriloru principii proclamate in omenime de marea revolutiune dela 1789. Unu guvern presidatu de unu omu atātu de energicu si in chiaru cu scopurile, ce voiesce se atinga, precumu este d. de Freycinet, nu putea se lase neparata lovitur'a, ce se pregateau a-i dá neimpacatii sei dusmani. Inca nainte de-a se procede la votu, ministrulu-presedinte declara, că, decātu senatul va respinge § 7, care este minimulu concessiuniloru possibile, atunci guvernulu va fi silitu se aplice legile existente in privinti'a tuturor congregatiuniloru neautorizate — legi, ce remasesera ne-aplicate pēna aci numai din o prea mare condescēntia a guvernelorु trecute, façi'a de aceste congregatiuni. Firm'a declaratiune a ministrului deschise ochii monarchistoru facēndu-i se vēda, că victori'a loru, va fi o victoria à la Pyrrhus! Reintōrcerea loru ēra prea tardia. In Franci'a nu domnesce practic'a că, decātu cineva a disu de mai multe ori „nu“, apoi se se intōrca deodata si se dica „da“. Omenii remanu consecuenti in bine, că in reu, dupa ce s'au angagiatu odata! . .

Legea votata in fine in totalu de cātă senatu fū reinturnata earasi camerii, că se aprōbe modificarea introdusa in ea seu se-o respinga. Operatiunea acest'a dādū nascere in camer'a deputatorulu — unde preponderēza elementulu mai june — la scene furtunose, cumu se potu vedē in o camera francesa! Guvernulu, invitandu pe camera se primēscă legea astfelu modificata, isi reinnoi declaratiunile facute in senatu, că va aplica legile existente in tōta rigōrea loru, in ceea ce se atinge de congregatiunile neautorizate. Pentru a-o putē acest'a cu mai mare successu, declarā mai departe, că are trebuītia de increderea deplina a camerei, care este fidela espressiune a sufragiului universalu. Camer'a, priimindu legea, vota trecere la ordinea dilei, in care isi esprima nemarginit'a s'a incredere, că actualulu guvern va aplică in privinti'a congregatiuniloru neautorizate legile in tōta rigōrea loru. Fōrte multiamitu de acestu votu guvernulu numai decātu se puse la lucru. Pregatī decretule, prin cari sunt scosi din tiēra toti iesuitii de nationalitate straina; congregatiunea celoru francesi este disolvata, de asemenea noviciatele loru. In ceea ce se atinge de institutele loru de invetiamentu, ele voru fi inchise numai cu finea lui Augustu, pentru că tinerimea, ce frecuentēza aceste institute, se'si pōta finī studiile incepute? Lupt'a intre societatea civila moderna si intre tenebrōs'a

societate a lui Ignatius Loyola a inceputu din nou! Acēsta lupta este, dupa noi, primul pasu, cātă separatiunea biserice si a statului. Lumea adastēza cu o febrila impacientia, se vēda, decātu va reusi inginerulu de Freycinet acolo, unde ēra pe aci se intimpine unu stralucitu fiasco gigantulu d. de Bismarck. Bun'a reesita va dovedi inca odata, că o mare conchista a spiritului si ideelor liberale s'a intemplatu in Franci'a!

Sageti 26 Martiu 1890.)*

Onorabila Redactiune! Din incidentulu adresei de recunoscintia a Selagianiloru cātă dlu deputatu L. Mocsáry, pentru că din convingere adeveratu patriotica a partinitu anulu trecut nationalitatele in caus'a limbei, diaristic'a maghiara isi face adnotatiunile sale ironice, că si cum numai cei 14 mii selagiani aru senti asia. Credu ore compatriotii nostri unguri, că prin legea de limba sentiementulu nationalu alu romaniloru ar' fi amortitu, fia si numai in ore care parte a romanitatiei? Fōrte se insiēla.

Romani maramuresiani s'au tienutu totudēauna romani verdi si falosi de numele romanu, dēra anulu trecut, o parte din ei, incantati fiindu de voci sirenice, si din prea mare credulitate alunecatu in vertegiulu seductiuniloru, aci inse s'au destepatatu si acuma cugeta si dorescu seriosu de a se spala de acea tina urita.

Adi maioritetea celoru 80,000 romani Maramuresiani, cari atunci au statu neclintiti, aplaudēza cu bucuria pe fratii selagiani, ēra cei redusi 'i saluta caldurosu cu lacrimi de cāntia in ochi.

Noi maramuresianii cu totii suntemu convinsi că, decātu toti cei dela cārma ar' fi de o consciintia prea salutaria cu Dlu L. Mocsáry, ar' fi mai bine de patri'a nōstra, nu s'aru ivi atâtea incordari, ci ar' urma armoni'a dorita.

Fia sigure si diarele maghiare, că Selagianii potu a se maguli in totudēauna, dicēndu cu firmitate: Longus post me sequitur ordo. — Eaca si maramuresianii sunt de unu cugetu si de o anima cu fratii lor selagiani si eschiamā toti intr'unu sufletu. Se traiēscă fratii selagiani. Se traiēscă Dlu L. Mocsáry!

Maramuresianii.

Gherl'a 29 Februaru 1880.)*

(Replica la respunsulu publicatu in Nrii 5, 6, 7 si 8 ai „Gaz. Tr.“ din 1880.)

„Fructus autem spiritus est caritas, gaudium, pax. (Gal. 5. 22.) — In interessulu sacru alu mii individuale jace, a nu afirmă nimicu, ce nu ai potē doadata si demonstra; precumu a nu desaprobă nimicu' nici a condamnă, pēna ce nu vei fi in stare de a potē demonstră contrariulu. Cetindu eu corespondinti'a anonimului selagianu, la care am reflectatu, precumu si respunsulu datu la reflectiunile mele, m'amu convinsu prea deplinu, că acelu d-nu anonim nu multu dā pe reputatiunea s'a individuale, afirmandu lucruri, despre cari nu are cunoscintia.

Despre corespondinti'a respectiva si respunsulu datu mie, potu dice in genere, că ambele facu o parche in felulu seu „Les deux font une paire“. Nu voiescu a mēdimite la scommate triviale, nu voiescu a reflectă nouele erori comisse in respunsulu mie datu, nu voiescu a demonstră contradicerile, antilogiile, din corespondinti'a prima si respunsulu recentu, nu; ci me voiu restringe singuru numai la cele afirmate despre persōn'a mea.

Te intrebi cu mirare, „cātu ore, unde incapu tōte sentiementele coresponditōre acestorु espressiuni, in anim'a d-lui Pasc'a cea plina din fraged'a etate cu nemarginita pietate.“ — Dlu meu, vediendu ori-si-cine in lume, că unu anonim orecare ataca adeverulu, mistifica lucrurile, ataca societatea, in care si dinsulu este unu membru; ba nu numai, că o ataca, dēra' o si blamēza, urbi et orbi striga, că tōta sarea a putreditu, si că in dieces'a Gherlei numai este cu ce se sară; vediendu dicu aceste tōte si alte invinuri, a tacē nu ar' insemnă pietate, ci tepiditate! Altcumu mie 'mi place a numi pe fiacine cu numele propriu, si nu prea curtenescu, candu este vorb'a despre adeveru; din acest'a nota caracteristica a mea, te rogu se nu conchidi nici de cum la ostilitate, ci din contra, la cea mai sincera bunavointia; deorace: „Nulla pestis officacior ad nocendum, quam familiaris inimicus.“ (Boetius).

La cele citate din „Sionulu romanescu“ Nr. 10 din 1867 'ti dicu, că ex ingenio tuo me iudicas“ (Ter.). Si multiamita Domnului, că nu potu dice despre acest'a alu-

*) Corespondinti'a acest'a ni s'a tramisu de cātă mai multi romani fruntasi din Maramuresiu. Red.

*) Intardiata din caus'a lipsei de spatiu. Red.

l. Sim. 30 cr., Fetitie Vasiliu 10 cr., Nemesiu Ioanu l. Cost. 20 cr., Nemesiu Teodor'a 10 cr., Nemesiu Flore 20 cr., Nemesiu Elie 20 cr., Nemesiu Ioanu l. Mitru 50 cr., Mazere Ioanu Grofulu 20 cr., Pap'a Georgiu 50 cr., Giurgiu Petru l. Toma 10 cr., Calusiariu Vasiliu 10 cr., Barta Stefanu 20 cr., Higyisianu Petru 20 cr., Higyisianu Ioanu 20 cr. Sum'a 22 fl. v. a.

Georgiu Bucsia,
parochu.

Pena acuma au incursu la Redactiunea „Gazetei Transilvaniei“ in totalu 1835 fl. 68 cr., franci 11,182 50 cent. si 100 mărți germane.

(Va urmă.)

Diverse.

[Lege pentru infiintarea comitiilor agricole in Romania'a.] Camer'a deputatilor a votatu unu proiectu de lege, care dispune următoarele: Se voru infiintia sub numele de comitii agricole, asociatiuni in scopu de a lucră pentru perfectiunea tuturilor ramarilor agriculturii romane si amelioratiunea morala si materiala a claselor agricole. La inceputu se va infiintă unu comitiu agricolu in fiecare judetiu. Comitiile agricole odata infiintiate, remanu institutiuni libere. In viitoriu, singura formalitate de indeplinitu pentru infiintarea unora asemenea asociatiuni este aprobarea statutelor de către ministerul agriculturii, comerului si lucrarilor publice. Modificatiunile, ce s'ar' introduce in statutele aprobate, voru fi supuse la incuviintarea ministrului. Budgetulu comitiilor se compune din cotizatiunile membrilor si din subventiunile ce li se voru acordă de ministerul agriculturii, comerului si lucrarilor publice, precumu si de către judetie si comune. Pentru acestu sfersitu ministerul agriculturii, judetiile si comunele voru inscrie in fiecare anu in budgetele respective unu fondu specialu. Comitiile agricole potu primi donatiuni in scopu de a le intrebuintia pentru inffiorarea agriculturii. La fiecare trei ani se va tiené in diferite orasie o intrunire generala a delegatilor tuturilor comitiilor agricole din tiera sub numele de Adunarea generala a comitiilor agricole din Romania'a. Guvernulu va inlesni, in marginile mijlăcelor, de care dispune, calatoria delegatilor comitiilor agricole. Fiacare comitiu agricolu va tramite in totu anulu ministerului de agricultura o dare de séma despre tôte lucrarile sale. Comitiile agricole in intielegere cu consiliulu judetianu, voru lucră pentru a inlesni aplicarea legii comunale si a altoru legi si regulamente in acele parti, care privescu imbunatatirea agriculturii. Acele dintre consiliile agricole, care s'ar' deosebi prin activitate si servitiuri aduse agriculturii, voru poté fi recunoscute prin decretu domnescu cá asiendaminte de utilitate publica.

[Miseria in Maramuresiu.] Cetinu in foile straine, că cu ocaziunea ultimei congregatiuni in comitatulu Maramuresiului s'a cetitu unu reportu, care dă o icóna infiorătoare despre miseria ce domnesce in comitatu. In multe comune ómenii sunt aprópe se móra de fóme si, o cestiune numai de câteva dile (?); comunele, in cari catastrofa se mai poté amaná cu câteva septemani sunt intr'o situatiune fericita. Cele mai multe dintre nenorocitele comune se afla in Verhovin'a, in cerculu Ormezeului, apoi in tienutul Dolha si in partea nordica a cercului de Huszt. In adunarea comitatului impartasirea, că guvernulu a asignātu pena acuma in totalu numai 2000 fl. pentru cei suferinti, a facutu o impresiune penibila. S'a decisu, de a se adressá la guvernulu o rogare, in favorulu poporatiunii ce suferu, pentru unu imprumutu nou de 10,000 fl., pentru cá cu acést'a suma se se cumpere cartofi (picioici) pentru semnatura de primavéra.

[Averea mobiliara in Belgia'a.] — Intr'unu interessantu studiu asupra averei mobiliare a Belgiei, aparutu in „Moniteur des intérêts matériels“, gasimu următoarele date. Averea mobiliara a Belgiei, constandu in imprumuturi ale statului si provinciilor, in banci, căi ferate, mine, sticlarii, actiuni straine, a fostu in 1878 de 4,552,273,000 lei si in 1879 de 4,987,895,000. Sumele plasate in valori straine se suie la 1,200 miliónu. Dupa cifr'a actuala a populatiunii belge, 5,500,000 totalulu averei mobilizate ar' fi de 900 fr. de capu. „C. F.“

[Noua tentatu. Tipografia secreta nihilista.] Nihilistii inca sunt de-

parte de a capitulá. Si sub domni'a dictatorelui Loris Melicov atentatele se continua si tipografiile secrete sunt in deplina activitate. In Kiev generalulu Staber mergendu pe strada a semtitu deodata pe la gátu ceva rece. Intorcendu-se iute vediu inaintea s'a pe unu june cu unu revolveru, care recunoscendu pe generalu dise: é r t a , d - t ' a n u e s t i c e l u a d e v e r a t u “ si o luá la fuga. — Tipografi'a secreta s'a descoperitu dilele aceste in Petersburg. Ea se aflá intr'o casa, care apartiene unu anumitu Kozlow, care locuiea la unu tapetaru, care n'avea nici idea de ceea ce faceau chiriasii sei. Acesti'a se pareau a fi lucratori comuni, ei aduceau dulapuri de feru si duceau pe fiacare di pachete. Politia a observatu, că de câteva dile earasi au aparutu proclamatuni; in suspitiunea loru erau trei case, ei observara acolo pe ce-i ce intrau si esieau si dadura intr'o numita casa peste toti lucratorii. Tipografia era impartita in trei odai; masin'a erá unu tésču micu portativu. Siesespredece persoane au fostu arestate, dér' n'au potutu se afla nimicu dela ei. Literale erau rusesci si franceze; cine au fostu redactorii si unde se afla redactiunea scrierilor, ce se tipareau in acést'a tipografia secreta, inca nu se scie; carti si scrieri inse s'au aflatu in tipografia.

[Certa ortografica in Germania'a.] D. de Puttkammer, cumnatulu d-lui de Bismarek si ministru de instructiune publica in Prussia'a, voiesce se unifice ortografi'a germana. „Gazeta de Augsburg“ dice in acést'a privintia, că exista cincisisteme propuse de invetiati limbisti germani spre a reformá neregularitatile si capritiele ortografiilor obicinuite in diversele parti alu imperiului. In Prussia multe litere parasite chinuescu persoanele, cari invétia limb'a germana. D. de Puttkammer a suprimatu multu din aceste litere, dér' totu au mai remasu. — Acést'a unificare nu este dupa gustulu d-lui de Bismarek si printr'unu decretu elu a opritu pe functionarii imperiului de a se servi cu ortografia, care are se fia propusa in scólele prussiane. Astfeliu, dice „Tagblatt“, unu bietu impiegatu imperialu, silitu de a ascultá de cancelarulu seu, nu va poté suprimá pentru esemplu litera h din cuvéntulu Rath (sfatu) in timplu ce fiulu seu va scrie intr'unu modu triumfatoriu Rat si si va bate jocu de ortografi'a rococo a parintelui seu. Ori cumu fia, ambele rude, sunt in recéla in urm'a unei convorbiri care a fostu fórte viua intre cancelariu si cumnatulu seu. Lasandu la o parte rudenia, d-lu de Bismarek este adencu jiguitu prin legea ortografica a d-lui de Puttkammer, elu va trebui se sacrifice pe c, care precedéza fara nici unu folosu pe k dela sfersitululu numelui seu. „Pr.“

Revista bibliografica.

[Compendiu de Geografia Universala'a] prelucratu in usulu scóleloru medie si a preparandiloru de Teodoru Ceontea. Aradu 1880 cu tipariulu diecesanu. Se afla de vëndiare la autorulu in Aradu. Pretiulu 1 fl. 50 cr. v. a. Dela 10 esemplare se da unulu rabatu. Acestu compendiu in 8º mare, 303 pagini, este impartitu in trei parti cu o introducere: „notiuni generala“. Partea I tractéza despre geografia matematica; Partea II despre geografia ficala; Partea III Topografi'a si Etnografi'a, (geografia politica). „La elaborarea opulu de faci'a“, dice autorulu in prefaçia, „m'a condusu intentiunea de a usurá fiacarui omu castigarea de cunoscintie geografice. Opulu este menit in linea prima pentru scólele medie si preparandii, in cari elevii semtuescu fórte adencu lips'a de atare manualu.“ —

[Nepotulu cá Unchiu'a], comedia in trei acte, tradusa dupa Schiller de Petruscu, Sibiu, tipariulu lui W. Krafft 1880. Acést'a traducere costa tramisa pe posta 25 cr. v. a. Se poté procurá directu dela autorulu, din Sibiu. — Totu la acelu aatoru se afla: „Biografiu romanu“ dupa Grube, 9 cóle, 50 cr. v. a. „Mandrinu, capitaniulu banditiloru“. Novela 14 cóle, tramisa franco 75 cr. v. a.

[Indreptariu practic pentru pastorii sufletesci.] Sub titulu acést'a d. Titu Budu concip. episcopescu si vice-not. cons. va scrie unu opu despre modulu si formele scrisoriloru oficióse preotiesci (stilulu oficiosu bisericescu). In specialu opulu va tractá despre agendele personale si oficióse ale preotiloru, despre cultulu divin, despre administrarea sacramentelor, pe largu despre casatorii, impedimente si formele de dispensari. Despre cauzele scolare, a-

verile bisericesci si scolare, venitele preotiesci, decentiale si cantonale; despre relatiunile faci'a cu confessiuni; despre agendele scripturistice ale protopopiloru si preotiloru, despre cauzele private, bisericesci si civile ale preotiloru. Despre dari, ostasii, processe civile si preotiesci. Opulu va cuprinde apoi totu felulu de formularie, de epistole, de curse, conventiuni, decrete, documinte, contracte, protocóle, estrase din legile patriei in cauzele, cari atingu mai deaprove preotimea, ordinatiuni ministeriale de acelasiu soiú si altele, cercularis diesane si ordinatiuni edate in cauzele mai momentóse. Apoi unu tractatu scurtu despre via'ta domestica a preotulu si despre preotu cá invetiatiuni si parnie sufletescu. In urma esemple din vietia preotiesca. Pretiulu de prenumeratiune e 2 fl. v. a. si 10 cr. porto, si e a se tramite la autorulu in Gherla.

MUSIC A.

[A aparutu de sub pressa sub editura Societati „Romania-Juna“] doue piese musicale de compozitorulu manu d-lu C. G. Porumbescu, anume: „Zana Dunare“ Polca-mazur, dedicata patroneselor balului romanu din Vien'a, si valsulu „Camelie“ (ambele pentru piano), cari piese au fostu esutate cu multu efectu la mentionatulu balu din anul acést'a de capela d-lui Ed. Strauss. Ambele piese se afla de vëndiare la Societatea „Romania-Juna“ in Vien'a (I. Sonnenfelsgasse Nr. 1) precumu si la depositele mai insemnate de musicale. Pretiulu unui esemplaru: Valsulu 1 fl. v. a. (2 fr. 20 bani) si Polca 50 cr. v. a. (1 fr. 20 bani). O parte din venitululu curatu este destinatulu pentru fondulu Societati „Romania-Juna“. — Este de asteptatu, că aceste noue compositiuni romanesci, cari au fostu fórte bine primite de publiculu din Visn'a, se voru bucurá si de atentiunea publiculu romanu si nu voru lipsi in cercurile amatorilor de musica, cu atátu mai multu, cu câtu laudabilu intreprindere a junelui artistu romanu merita a fi incuragiata si a se bucura de spriginulu nostru.

[A pollo.] Numerulu pentru lun'a lui Martiu de brosierei periodice musicale „Apollo“ ce apare in Budapesta sub redactiunea d-lui Dr. Victor Fellegi contine următoarele: Souvenir delu Aradu, cuadrulu de Iosifu Kiss 2. Bolero jocu spaniolu de Aurel Wachtel 3. Pe aripile timpului polca iute de Iosifu Müller 4. În tómnă... cantece popularu pentru cimbalu, transcrisu de Géza Aliaga.

[Indreptare.] In Nr. 21 alu „G. Tr.“ la vëndiare a patr'a in locu de „Salutamulu cu bucuria opositiunea“ e a se ceti: „Salutamulu cu bucuria aparitiunea“ s. c. l.

Fabrica de ghete si de cisme

a lui 5-5

Imre Temesvári

in Budapesta, Strada Kerepes Nr. 11.

Vëndiare cu redicat'a (toptanulu) si cu meruntulu.

Recomanda pentru Dame:

Pantofi de casa din lasting séu pele fl. 1.50
Pantofi pentru strada din lasting, séu pele cu tocu si funta eleganta fl. 2.-
Ghete Regatta de incheiatu cu cătarami, din lasting finu, séu pele, fasonulu celu mai nou fl. 3.-
Ghete cu elasticu inaltu de 20 cent. din lastingulu séu pelea cea mai fina, cu talp'a dupla cu cuie fl. 3.50

Pentru Barbati:

Ghete Regatta, din pele de Căprióra, séu chagrain cu talpa grósa fl. 3.50
Ghete Regatta din pele de manusi, séu lacu, cu marginea grósa a talpei fl. 4.50
Ghete cu elasticu din iuntu, séu pele de Viteliu, cu talpile duple, tintuite, séu cu siurupuri fl. 4.-
Alese din calitatea cea mai buna fl. 4.50
Cisme 50-60 Centim. inalte, de iuntu cu talpa dupla, tintuita triplu si cu siurupuri fl. 9.-

In fine totu felulu de ghete pentru baiati, fete, si copii cu pretiurile cele mai efine ale fabricei.

Comandele se voru efectua promptu cu Nachnahme, déca se tramite pretiulu. Lucrurile neconvenabile se schimbucuros, listele de pretiuri mai detaliate se tramitu gratis franco.

Cumparatoriloru cu ridicat'a rabatu insemnatu.

Cursulu la burs'a de Vien'a
din 31 Martiu st. n. 1880.

5% Rent'a charthia (Metalliques)	73.30	Oblig. rurali ungare	91.85
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu)	73.95	„ „ Banat-Timis	90.-
Losurile din 1860	129.75	„ „ transilvans	90.-
Actiunile bancai nation	837 —	„ „ croato-slav	93.-
„ „ instit. de creditu 297.75		Argintulu in marfuri	—
Londr'a . 3 luni	118.70	Galbini imperatesci	5.50
		Napoleon'd'ori	9.40
		Marci 100 imp. germ.	58.00

Editoru: Iacobi Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gott si fiu Henricu.